

פרוטוקול מס'
מישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה
יום שלישי, י"ט באלול התשנ"ו (3.9.1996), שעה 15:00

נכחו: חברי הוועדה: סאלח טריף - היו"ר
דוד אזולאי
עמנואל זיסמן

מוזמנים: יוסי כהן - האוצר
גב' אביטל שטרנברג - משרד המשפטים
ישראל אזר - משרד הפנים
אברהם אמונה - משרד הפנים
גב' שרית דנה - משרד הפנים

היועצת המשפטית של הוועדה: גב' מרים פרנקל-שור

קצרנית: חנה אלטמן

סדר-היום: הצעה לשינוי החלטת הרשויות המקומיות (גמלאות לראש
הרשות וסגניו), התשנ"ו-1996 - הצעת חוק של חבר
הכנסת א' שוחט.

הצעה לשינוי החלטת הרשויות המקומיות
(גמלאות לראש הרשות וסגניו), התשנ"ו-1996
מאת חבר הכנסת א' שוחט

היו"ר ס' טריף:

אני מתכבד לפתוח את ישיבת ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת. הנושא הראשון שלשמו התכנסנו היא הצעה לשינוי החלטת הרשויות המקומיות בכל מה שקשור לגמלאות לראש רשות וסגניו. למעשה אנחנו מדברים על כך שתנאי הגמלאות של ראשי הרשויות המקומיות, ראשי ערים וראשי מועצות יושו או שיעשה יישור קו לגבי תנאיהם של עובדי מדינה אחרים בקטע של חישוב הגמלה כאשר מדובר על שתי פנסיות - - -

מ' פרנקל-שור:

מדובר גם על קבלת משכורת וגם על קבלת פנסיה.

היו"ר ס' טריף:

היום הגיל שממנו לא מפחיתים על פי איזושהי נוסחה מסויימת מהשכר שמקבל אותו אדם שיש לו גם משכורת וגם פנסיה הוא 55 - - -

מ' פרנקל-שור:

65.

היו"ר ס' טריף:

65 לגבי נבחרים רשויות מקומיות ו-60 לגבי עובדי מדינה.

א' שטרנברג:

עד גיל 55 הם מקבלים שליש, בין גיל 55 ל-60 הם מקבלים שני שלישים, ומגיל 60 ואילך - - -

היו"ר ס' טריף:

העניין מתחיל מגיל 55 למעשה, כאשר מגיל 60 לעובדי מדינה אין הפחתה.

ההצעה שהונחה על שולחן ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת באה כדי ליצור הטבה לחלק מאותם אנשים שנחשבים גמלאי הרשויות המקומיות.

ברצוני לציין כי אני עצמי, שהייתי ראש רשות במשך 10 שנים, לא נהנה מההטבה הזאת בשום פנים ואופן כי אין לי גמלה. סיימתי את 10 שנות שירותי בשלטון המקומי לפני היותי בן 40 כך שלא הייתי זכאי - - -

א' אמונה:

מדובר על 10 שנות כהונה.

היו"ר ס' טריף:

נכון, סיימתי את 10 שנות הכהונה שלי במועצה המקומית, לא הייתי זכאי לגמלה ואני מדגיש זאת בפניכם ומבקש שדבריי אלה גם יירשמו בפרוטוקול. אני מדגיש כי העניין איננו נוגע לי כלל ועיקר.

ד' אזולאי:

מתי נבחרת לכנסת?

היו"ר ס' טריף:

נבחרתי לכנסת כאשר הייתי בן 39 ואינני מקבל שום גמלה מהרשויות המקומיות. שירתתי גם בצבא, אבל זה לא קשור לענייננו.

הרבה תנאים שונו לאחרונה. באשר להצעה שהונחה על שולחננו הועלתה טענה כאילו נבחרו הרשויות המקומיות צמודים, אוטומטית, לחברי הכנסת. אינני יודע מה היתה ההחלטה האחרונה וברצוני לשמוע מנציגי משרד הפנים שהגיעו לישיבה הזאת מה הוא השינוי שחל לגבי חברי הכנסת שכן מה-1 באוקטובר אנחנו נקבל שכר שונה ותנאי פנסיה שונים; נחזור ל-2% כמו יתר עובדי המדינה בגלל העלאה במשכורת של קרוב ל-33%.

אינני יודע כיצד עומדים לנהוג לגבי ראשי רשויות, מכל מקום יש להצעה משמעות גם לגביהם משום שאי אפשר להיות צמודים ליותר מאשר ציבור אחד.

האם היועצת המשפטית רוצה להוסיף על דבריי אלה?

מ' פרנקל-שור:

אין לי מה להוסיף.

היו"ר ס' טריף:

אם כך נעבור לשמיעת דברי נציגי המשרדים שיושבים אתנו כאן.

ש' דנה:

למעשה יש היום שני דינים שחולשים על נושא הגמלות; דין אחד הוא מכוח חוק שירות המדינה גמלות שחל על עובדי מדינה, ודין אחר מכוח החלטות כאלה ואחרות, כל אחת מכוח חוק מסמך, שחלים על נבחרים נושאי משרה ברשויות שלטון כאלה ואחרות.

מבחינת היקף הזכויות, מבחינת הכללים החלים, מבחינת מועד הזכאות, מכל הבחינות הרלוונטיות - לא רק שאין זהות אלא אין דמיון בין התנאים החלים על ראשי רשויות מקומיות וסגנים של ראשי רשויות מקומיות ובין הכללים החלים על עובדי המדינה. הזהות או הדמיון דווקא נמצא בכללים החלים על ראשי רשויות מקומיות ובין הכללים החלים על חברי הכנסת.

לאורך שנים ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת הקפידה לא לחרוג מהכללים ומהזכויות שהיא נותנת לעובדי רשויות מקומיות מהזכויות שניתנות לחברי הכנסת מכל מיני טעמים, ציבוריים בעיקרם.

מה שמבקשים מאתנו היום הוא לשבור את המסגרת של ההשוואה של ראשי הרשויות המקומיות לחברי הכנסת ולהשוות, בפריט אחד בלבד, חלקית, להסדר הקיים עם עובדי

מדינה. מה ההסדר? אצל עובדי מדינה ההסדר מודרג; עד גיל 55 הם מקבלים שליש מהפנסיה, מגיל 55 עד 60 הם מקבלים שני שליש מהפנסיה, ומגיל 60 הם מקבלים הכל.

אצל הרשויות המקומיות אומרים לנו מייד שהם מקבלים שני שליש מהפנסיה, זאת אומרת את ההסדר המיטיב של עובדי המדינה שחל רק על תקופה מוכרת, אין להם את ההסדר המחמיר שקובע תקופה שבה הם זכאים לשליש, והם זכאים, בכל תקופה, לשני שליש. ההסדר הזה בזה בזה במהותו להסדר של חברי הכנסת, אבל מעבר לכך קיימות, במקרה הזה, שתי כפות מאזניים כאשר שאלה אחת מתמקדת בשלב שבו מתחילים לשלם את מלוא הגמלה, והשאלה השנייה היא שיעור הגמלה. למעשה המחוקק נתן 2 אופציות; אחת - שאפשר לתת קצבה מופחתת אבל להקדים את מועד הקצבה השלמה, והאופציה השנייה - קצבה גבוהה יותר, לא מופחתת אבל לתקופה ארוכה יותר.

חבר הכנסת שוחט מבקש לשבור כל אחד משני ההסדרים, ולקחת את הטוב מכל אחד מהם שבמקרה מתאים לסיטואציה מסויימת - - -

היו"ר ס' טריף:

אני מבקש לא להתייחס ספציפית לחבר הכנסת שוחט - - -

ש' דנה:

אינני מדברת עליו באופן אישי אלא על ההצעה שהונחה על שולחן הוועדה אשר מבקשת, למעשה, ליטול את הצימוק - - -

היו"ר ס' טריף:

מה עומד לקרות עם ראשי הרשויות המקומיות לגבי ההסדר החדש - - -

ש' דנה:

אנחנו נמצאים, עדיין, בדיונים עם ראשי הרשויות - - -

היו"ר ס' טריף:

גם לגביהם אני מבין שאתם מבקשים להישען על אופציה שכל מי שרוצה יחליט.

ש' דנה:

הכלל, עד היום, היה כזה ששכרם של ראשי הרשויות מוצמד, בתורו, דומה לשכר חברי הכנסת ולמעשה היה צריך להעלות את שכרם של ראשי הרשויות אבל הדבר הזה חייב להיות בהתאמה לדיני הגמלאות. כפי שכבר ציינתי קודם בדבריי, אנחנו נמצאים, עדיין, בדיונים מול השלטון המקומי לגבי ההסדר הכולל. לא ברור לנו שראשי הרשויות מעדיפים את ההסדר שחל על חברי הכנסת.

יש לנו בעיה שמתמקדת באנשים שמכהנים כיום לגבי השאלה מה הם הדינים החלים עליהם? בהקשר הזה של הדברים נשאלת השאלה האם אפשר להפסיק להם, היום, את הגמלה של ה-4% ולהעביר אותם ל-2% ועליי להוסיף ולציין כי אנחנו נמצאים בבעיה קשה בכל מה שקשור לשאלה הזאת.

היו"ר ס' טריף:

תודה. רשות הדיבור למר אמונה.

א' אמונה:

התיקון שהיה לגבי חברי הכנסת נעשה בתום הקדנציה לכן לא היתה בעיה לגביו. הבעיה מתמקדת לגבי תיקון שיעשה באמצע הקדנציה - להתקין הוראות מעבר שאין להן סוף לגבי שכר ולגבי אחוזי הקצבה.

הנטייה שלי או של המחלקה שלנו במשרד היא להמשיך את ההסדר הקיים עד סוף הקדנציה בלי כל שינוי, וכל שינוי שיחול - - -

ש' דנה:

אם בכלל.

היו"ר ס' טריף:

כפי שנעשה בכנסת בתחילת הקדנציה הזאת.

ש' דנה:

עצם הכנסת השינוי איננו פשוט כלל ועיקר כיוון שלפי מיטב המידע העדכני שמצוי בידי אין נכונות גדולה מדי מצדם של ראשי הרשויות לעבור לפנסיה של 2% גם לא בתמורה להעלאת שכרם. ברור לנו שברגע שנעביר אותם ל-2% - יהיה צורך לעשות רפורמה כוללת באשר לכל ההחלטה ואז יכול להיות שנשווה אותם יותר לעובדי מדינה אבל אז נשווה בכל המובנים.

ע' זיסמן:

מי ביקש לקיים את הדיון בנושא הזה?

היו"ר ס' טריף:

אני יזמתי אותו.

אני מבין מדברייך, גב' דנה, שאת מתנגדת להצעה.

ש' דנה:

משרד הפנים מתנגד לה.

היו"ר ס' טריף:

תודה. רשות הדיבור לנציגת משרד המשפטים, גב' אביטל שטרנברג.

א' שטרנברג:

גם משרד המשפטים מתנגד להצעה שהונחה על שולחן ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת, ראשית - מהטעמים שנציגת משרד הפנים, גב' דנה ציינה, שכן לא ניתן להשוות בין גמלאות של נבחרים ציבור לאלה של עובדי מדינה וודאי לא בפריט היחיד שלגביו הגמלאות של עובדי המדינה הוא יותר טוב מאשר הגמלאות של נבחרים ציבור. קבוצת ההתייחסות הנכונה היא זאת של חברי הכנסת ולגביה גם כן בין הגילאים 60 ל-65 מדובר על הפחתה של שליש. זאת אומרת שבקבוצת נבחרים הציבור אין שום קיפוח; כולם מקבלים אותו דבר, הפחתה של שליש באותה תקופה.

אני מבקשת להתייחס להערה נוספת - - -

היו"ר ס' טריף:

מה התנאים של שרים?

ש' דנה:

כמו תנאי חברי הכנסת.

ע' זיסמן:

הם יירדו מ-7% ל-2%, כמו חברי הכנסת. אנחנו דרשנו, בוועדת הכנסת, בסוף הקדנציה הקודמת, כתנאי לאימוץ דוח רוזן צבי ז"ל, שנהיה שווים בהפחתה לכולם; כל איש ציבור נבחר יקבל 2%.

ד' אזולאי:

מה יקרה אם ראשי הרשויות יקבלו 4%?

ש' דנה:

השאלה הזאת נתונה להכרעת הפורום הזה. מי שקובע את כללי הגמלאות של הרשויות המקומיות זאת ועדת הפנים ואיכות הסביבה של הכנסת.

ע' זיסמן:

המגמה היא שכולם יקבלו אותו דבר. אם שרים יורדים מ-7% ל-2%, ודאי שראשי הרשויות - - -

היו"ר ס' טריף:

כל הזמן ראשי הרשויות המקומיות העדיפו להיות צמודים לתנאי חברי הכנסת.

מ' פרנקל-שור:

ברצוני להפנות את תשומת ליבה של הוועדה לכך שיש חשש שחבר הכנסת שהציע את ההצעה מצוי בניגוד עניינים לגביה משום שהיא נוגעת גם אליו; הוא היה ראש רשות מקומית, גילו בין 60 ל-65, הוא בן 62 למיטב ידיעתי, ולכאורה הוא אמור ליהנות מהחלטה.

היו"ר ס' טריף:

אם יש איזושהי בעיה אתית - לא זה המקום להעלות אותה.

א' שטרנברג:

רציתי להפנות את תשומת ליבה של הוועדה לעניין הזה משום שיש כאן ניגוד עניינים ובעניינים קלים מאלה בית המשפט העליון מצא פגם כאשר מדובר בראשי רשויות מקומיות.

היו"ר ס' טריף:

לא היינו צריכים להגיע כדי כך.

מר כהן, נציג האוצר, אני מבין שהאנשים שקיבלו את רשות הדיבור לפניך עשו בשבילך את העבודה.

י' כהן:

נכון. בסך הכל הטיעון של השוואת תנאים אך ורק כלפי מעלה - - -

היו"ר ס' טריף:

בכמה מדובר?

י' כהן:

קשה לעשות הערכה, אין לי נתונים, קשה לי לכמת את ההצעה לערך כספי, אבל לא הערך הכספי רלוונטי לענייננו אלא העיקרון. למשרד האוצר אין בעיה לקבל את ההצעה בשינוי של השוואת התנאים כלפי מטה - מינימום שליש קצבה עד גיל 55 או לחילופין להשאיר את המצב על כנו, כפי שהוא קיים היום.

ע' זיסמן:

ברצוני לשאול מדוע יושב ראש הישיבה יזם את הדיון הזה?

היו"ר ס' טריף:

האם לחברי הוועדה יש התייחסויות להצעה שהונחה על שולחנה של הוועדה?

ע' זיסמן:

באיזה שלב ההצעה נמצאת?

היו"ר ס' טריף:

היא נמצאת בשלב של דיון מקדמי; ראשוני.

מ' פרנקל-שור:

לשאלתו של חבר הכנסת זיסמן ברצוני להבהיר כי לגבי החלטות מסוג זה - הוועדה היא הגוף הראשון וגם הגוף האחרון שמחליט. ההצעה לא צריכה להגיע למליאה.

היו"ר ס' טריף:

שמענו את דברי נציגי המשרדים הרלוונטיים ואני מציע שעכשיו נחכה כדי לשמוע מה היתה ההחלטה לגבי ראשי הרשויות ואז אולי נביא הכל בצורה של חבילה אחת ונבדוק מה אפשר לעשות. האם דבריי אלה מקובלים עליכם? אני מבין שכן.

אני מודה לכם על השתתפותכם בדיון. הישיבה נעולה.